

landtförsvaret, kunde och borde göras några för staten, under dess nuvarande finansiella ställning, väl behöfliga besparingar. Jag föreslår således vördsamt,

att vapenöfningarne för den indelta och värfvade arméén samt beväringssmanskäpet under nästa år inställas, så att följande, för nämnda ändamål nu utgående, eller af Kongl. Maj:t vid denna riksdag äskade nya anslag må åt statsverket besparas eller möjligen för andra nyttiga och nödvändiga ändamål användas, nemligen:

	Kr.	öre.
Indelta armééns och Wermlands fältjägarekorps' vapenöfningar.....	1,319,000:	—
Den i detta anslag äskade förhöjning...	388,000:	—
Andra årets beväringssmanskäps vapenöfningar, cirka	300,000:	—
Den i detta anslag äskade förhöjning...	248,000:	—
Summa	Kr. 2,255,000:	—

Stockholm den 25 Januari 1879.

H. Halldin.

N:o 23.

Af Herr **Olof Andersson**: *Om anslag till elementarläroverkets i Engelholm utvidgning från tre- till fem-klassigt.*

Det är ett både känt och erkänt förhållande, att Sveriges regering och folk under de sist förflutna decennierna gjort ganska stora uppoffringar, för att bereda vårt lands ungdom tillfälle till nyttiga kunskapers inhämtande. Det finnes numera icke en enda kommun inom vårt land, som icke har sin särskilda skola, och till hvars upprätthållande staten lemna sitt årliga bidrag. Såväl de högre, som de lägre

undervisningsanstalterna hafva blifvit tillgodosedda och omhuldade samt på ett tidsenligt sätt organiserade, hvarföre hvarje fosterlandsvän, som gläder sig åt de anordningar, som vidtagits för det uppväxande slägtets upplysning och bildning, icke kan annat än tacksamt erkänna de välvilliga uppoffringar, som gjorts icke allenast för den allmänna, utan ock för den högre medborgerliga bildningen. Och att vårt folk med glädje och tacksamhet emottagit, hvad som från statens sida gjorts för vårt undervisningsväsendes förbättrande och utvidgande, synes ju tillräckligt deraf, att ungdomen flitigt begagnar sig af dessa läroanstalter, och att lärjungarnes antal icke allenast i folkskolorna, utan äfven uti elementarläroverken med hvarje år ökas, så att en utvidgning af såväl det ena som andra slaget af undervisningsanstalter måste på åtskilliga ställen företagas, för att kunna emottaga de elever, som söka inträde i skolorna. Att tillfredsställa alla anspråk, som ställas på Riksdagens offervillighet, då det är fråga om att bereda ett uppväxande slägte tillfälle till kunskapers inhemtande, vore måhända under alla omständigheter icke välbetänkt, äfven om statens tillgångar sådant medgäfvé; men der det på någon ort visar sig, att ett utvidgadt undervisningsväsende verkligen är af behovet påkalladt, i det att den kunskapsökande ungdomen ständigt ökas, samt der ett samhälle visat sitt intresse för undervisningsväsendet, och sjelf tagit första steget till afhjelpande af en för handen varande brist, och genom uppoffringar sökt göra de förbättringar, som omständigheterna kräft, der kan man ju billigtvis påräkna, att staten skall mellankomma, för att med sin kraftiga hjälp bidra till ett läroverks behöfliga utvidgning.

Ett sådant samhälle, som i detta hänseende både visat intresse och i mån af sina tillgångar gjort icke ringa uppoffringar för sitt undervisningsväsende, är staden *Engelholm*, som med stora omkostnader uppfört ett prydligt elementarläroverkshus, hvars storlek är af en sådan beskaffenhet, att detsamma lemnar ett bekvämt utrymme för en framtida utveckling af läroanstalten. Fastän det ju är en större fördel för ett samhälle, att ega ett fem- än treklassigt läroverk, då det förra, men icke det senare, meddelar ynglingen någon afslutad kurs, vare sig att han vill fortsätta sina studier uti en högre undervisningsanstalt, eller ingå på någon praktisk bana, så har dock Engelholms samhälle hittills kunnat nöja sig med sitt treklassiga läroverk till följd af det sällsporda förhållande, att skolans nitiske rektor haft den välviljan, att, till nytta för skolans ungdom och till icke ringa besparing för dess föräldrar, på så

sätt förändra undervisningsplanen och kursprogrammet, att eleverne vid sin afgang från skolan kunnat ådagalägga sådana kunskaper, att de befunnits fullt mogna för inträde uti ett högre elementarläroverks 6:te klass. Att ett sådant förhållande icke kunna tega rum, utan att lärarne, och särskildt rektorn, vid läroverket åtagit sig ett större arbete och vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, än dem ålegat, inses lätteligen. Men en anordning, företagen af enskild person och på densamma beroende, äfven om dermed för en tid ett känt behof kan göras mindre känbart, har dock icke för framtiden något så betryggande, som om staten medelst utvidgning af läroverket afhjelper den för handen varande bristen och omdanar det så, att det kan tillfredsställa ortens billiga anspråk. Och då det skulle blifva förenadt med ganska stora olägenheter, icke allenast för Engelholms stad, utan ock för den folkrika deromkring liggande trakten, hvarest hälften af de i skolan befintlige alumner hafva sitt hemvist, om den berömvärda anordningen, som hvilat på frivillig grund, och som varit till så stort gagn för eleverne, skulle till följd af ett i förhållande till lärarekrafterna alltför stort lärjungeantal upphöra, hvaraf följderna ju skulle blifva den, att föräldrarne nödsakades sända sina barn antingen till annat läroverk, eller låta dem vid 13 års ålder upphöra med sin skolgång, utan att hafva fått den skolbildning, som är behöflig för en yngling, han må välja hvilken lefnadsbana som helst; så, då jag känner det intresse, som landtbefolkningen uti min hemort hyser för läroverket i Engelholm, samt hvilka fördelar det i mera än ett hänseende skulle blifva för dem, som bo i stadens omnejd, om läroverket derstädes, *det mest besökta treklassiga elementarläroverk i riket*, med undantag möjligen af treklassiga läroverket i Göteborg, blefve utvidgadt, såsom, enligt hvad här visas, högst nödvändigt, så vill jag härmedelst vördsammast föreslå,

att Riksdagen ville bevilja erforderligt anslag till ett femklassigt läroverk i Engelholm.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1879.

Olof Andersson.